

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

УДК 351.32.019

Р. М. Богачев

кандидат філософських наук,
докторант кафедри парламентаризму та політичного менеджменту
Національної академії державного управління при Президентові України

ПЕРЕТВОРЕНІ ФОРМИ ЕЛІТИ: ФАЗИ, МЕХАНІЗМИ І МОДУСИ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Автором визначено теоретичне підґрунтя, необхідність та методи подолання ірраціональних перетворених форм процесів суспільного відтворення; окреслено нову основу побудови матриці «інакше можливого» елітою або спотворення її ірраціональними перетвореними формами: ерзац-, псевдо- та квазіелітою. Запропоноване методологічне підґрунтя формування матриці «інакше можливого» стає основою напрацювання відповідних інструментів управління соціальними системами та суспільним розвитком у царині невизначеності та швидкоплинності зовнішнього простору.

Ключові слова: розвиток, форма перетворена, самоорганізація, трансформація, еліта, матриця «інакше можливого», творчість.

Постановка проблеми. Сучасна картина світу характеризується наростанням суспільних проблем (І. Валлерштайн, В. Вернадський, Дж. Бенігер, П. Дракер, А. Тоффлер, Т. де Шарден) [6; 15] та втратою джерел розвитку в межах класичної, неокласичної та постнеокласичної парадигм детермінованої економіки (І. Ансофф, Д. Белл) [1]. Результатом є перманентний стан «кризи кризового способу буття» (Б. Новіков) [13] сучасного соціуму.

У реальності світ переповнений жорстокістю, перенасичений громадянськими конфліктами та локальними війнами. Поступово в філософсько-світоглядній площині виникає основа *простору соціальної міфотворчості*, у якому продукується та фабрикується **світ псевдокультури** – світ політиканства та біологічного пристосовництва, тобто підлабузництва, соціальної мімікрії, світ суспільних містифікацій, модусів суто тваринного, біологічного способу «розв'язання» суперечностей між індивідуумом та соціумом. Саме тут еліта має непересічне значення.

Водночас у суспільно-політичній та соціально-економічній площинах дуже важливою є функція еліти генерувати моделі «інакше можливого» суспільства, незважаючи на те, що у

суспільній свідомості поступово відбувається остаточна зневіра в модернізацію та раціоналізацію. Так, у межах футурологічного напрямку (О. Флехтгейм) та інших соціально-інституціональних технократичних концепцій з'являється біля 20 визначень із префіксом «пост-» [1]. Але належних результатів, окрім економічних криз та суспільних антагонізмів, досі не видно.

Чому? Основним джерелом загострення суспільних проблем та гальмування впровадження нових механізмів управління є невідповідність сутності/змісту процесів та їхніх організаційних форм. Крім того, абсолютизація аналітичних методів, надання синтезу другої ролі є основними причинами того, що сучасні методи дослідження процесів формування та розвитку соціальних систем (у царині політики, економіки, управління суспільним розвитком тощо) перестають відповідати змісту діяльності людини, що й зумовлює негативні наслідки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Більшість дослідників або взагалі заперечують роль суперечностей у розв'язанні колізій, або декларують, що сучасні соціальні суперечності потребують вирішення лише у соціально-культурній площині (Т. Парсонс, Е. Штейн,

Р. Дарендорф, Л. Козер, Г. Зіммель). Так, автор теорії соціальних систем Т. Парсонс синтезує теоретичні підходи М. Вебера, Г. Зіммеля, Е. Дюркгейма, В. Парето, А. Маршалла, З. Фрейда [5; 16] і пропонує загальну теорію дії (структурний функціоналізм). Розвиток цього підходу (неоволюційна порівняльна соціологія) також не визначає та не обґрунтовує зв'язку змісту суспільної діяльності стосовно організаційної форми процесів розвитку.

Тому, за іншим напрямом, слід зупинитись на виникненні на початку 70-х років діяльнісного підходу (С. Батенін, Е. Ільєнков, В. Іванов, Г. Давидова, М. Каган, Л. Зелєнов [8; 9]), який спрямовано на доведення принципу діяльності до принципу самодіяльності, розуміння останнього як субстанційної характеристики соціуму, визнання невідворотності трансформації діяльності в творчість у формі практичної усезагальності.

У межах діяльнісного підходу в останній чверті ХХ – на початку ХХІ століття завдяки творчості Г. Батіщева, В. Босенка, М. Злотіної, А. Канарського, М. Ліфшиця, М. Мамардашвілі, І. Муратової, Л. Науменка, Б. Новікова [2; 4; 7; 12; 13] формується та розвивається творчий підхід, який обґрунтовує, що в сутності розвитку сучасної соціальної системи лежить рефлексія власної сутності, що має на меті стимулювання діяльності-самодіяльності-творчості кожного-багатьох-усіх. Проведені філософські та навколо-філософські розвідки в рамках творчого підходу дозволяють констатувати стрімке наростання вельми тривожних тенденцій та доведене до краю загострення соціальних колізій: *знеособлення та «масовізація», духовна деградація та суцільна маргіналізація, свідомо дезінформація та суспільна дезорієнтація, соціокультурна дезадаптація та десоціалізація.*

Саме тому слід зазначити, що ціла низка фундаментальних праць класиків минулого і теперішнього – М. Вебера, К. Маркса, Ж. Бодрійяра, М. Мамардашвілі, С. Жижека, Р. Зіммеля, А. Камю – присвячена загально-методологічній проблематиці та відповідному суспільному феномену як формі перетвореній [3; 5; 17; 18].

Проблема перетворених форм суспільних відносин віддзеркалюється у низці спеціальних досліджень, присвячених поняттю «форма перетворена» (Т. Брисіна, А. Мельниченко, М. Шкепа, С. Куценко) [16; 17], зокрема в соціально-економічних площині (М. Лангштейн,

О. Хамідов, А. Кравченко, В. Логачев, Г. Нерсесян) [10; 11]. Однак комплексних досліджень феноменів форми перетвореної, які поглиблюють розуміння суспільно-політичних колізій сьогодення та філософських проблем, зокрема на прикладі феноменів еліти та елітарності, не вистачає.

У цьому контексті окрему увагу необхідно зосередити на дослідженні основних функцій еліти як однієї із складових системи управління: функції адаптації до зовнішнього середовища, функції внутрішньої інтеграції, а головне – функції генерування та реалізації належних матриць-зразків «інакше можливого» з метою соціалізації та людинотворення.

Метою статті є рефлексія суспільних колізій та феноменів сьогодення крізь призму евристичного потенціалу категоріального блоку «перетворена форма» на прикладі феномену еліти в напрямі формування механізмів запобігання-подолання ірраціональних перетворених форм як причин того, чому процеси суспільного розвитку в політиці, економіці, соціумі невідвратно призводять до кризових або просто регресивних процесів у суспільному житті, деградації соціальних систем загалом.

Виклад основного матеріалу. Європейська цивілізація постає на принципі раціоналізму. Джерелами раціоналістичної мотивації є страх перед стихіями хаосу та тяжіння переформувати простір на засадах передбачуваності. Водночас формалізація завжди має певну межу (теорема Геделя). Останнім часом сама раціональність критикується: по-перше, за недовіру до масової свідомості; по-друге, за розмежування з гуманітарною елітою, яка дезорієнтована в утилітарному та функціонально-структурованому суспільстві; по-третє, парадокс раціональності (О. Панарін) зумовлює посилену увагу до феномену ірраціональних перетворених форм.

Категорія «*перетворена форма*» її авторів К. Маркса та М. Вебера («ідеальний тип», «формальна раціональність») має потужний евристичний потенціал: з одного боку – це результат техніко-економічного за своїм змістом процесу обігу капіталу, а з другого – вона розростається до ледве не вселенських масштабів роздвоєння світу.

У сучасній постмодерністській філософії категоріальний блок «перетворена форма» замінюють поняттям «симулякр», яке вводить у науковий обіг Ж. Батай, і по-різному інтерпретують П. Клоссовські, О. Кожев, Ж. Бодрійяр,

Ж. Делез та ін. Генетично це поняття походить від поняття «симулакрум», що у Платона означає «копію копії», але постмодернізм відверто радикалізує інтерпретацію симулякра як точної копії, оригіналу якої ніколи не існувало. А Ж. Бодрійяр пропонує концепцію симулякрів на основі феномену симуляції: під час симуляції відбувається маніпуляція, яка витісняє реальність, її місце посідає гіперреальність, яку створюють симулякри [3].

Синкретизм форми перетвореної дозволяє їй «спрацьовувати» без урахування або ж реального використання усіх взаємозв'язків, сумарно. Себто відбувається реалізація її властивостей, які заміщують своєю дією спочатку неформалізований залишок, а потім – і всі інші елементи/рівні системи, наприклад: *опозиційна фракція* заміщує реальні вимоги людей, які проголосували проти на виборах; *офіційна соціальна політика* – реальні потреби соціально незахищених верств населення тощо. Отже, розуміння форми перетвореної як внутрішньої форми «видимості» робить необхідним визначати її **раціональний** або **іраціональний характер**.

Так, раціональними перетвореними формами як історичними змісто-формами є грецькі поліси, ринок, держава, право, власність, банківська та фондова системи, субкультура тощо. Також *еліта* як певна група, спільність, яка виокремлюється з суспільного цілого, характеризується відповідними властивостями та має певну систему самоідентифікації тощо. Змісто-форми є *раціональними* тою мірою, якою забезпечують збалансування взаємозв'язків, а інакше – перероджуються в *іраціональні*, стають тим, чим вони і є по суті: **квазіформами суспільної взаємодії**.

Таким чином, у разі відповідності змісту внутрішніх процесів їхній формі перетворена форма є раціональною та стимулює розвиток, зокрема й *еліти*. А ось у разі розриві реального необхідного взаємозв'язку та заміщенні його фіктивними формами, перетворена форма стає іраціональною, уповільнює та гальмує процеси самоорганізації шляхом утворення прошарку *фіктивної конкретності*. Це стосується *ерзац-, псевдо-, квазіеліти*, які генерують довільні та свавільні (суб'єктивістські) програми (матриці «інакше можливого») формалізованих взаємовідносин, заміщують ними реальність, а потому – зупиняють та утилізують сферу дійсної конкретності та розвиток узагалі. Це і є *простір*

вимислювання, простір соціального міфотворення. Чому та як це відбувається?

Гносеологічну проекцію джерел виникнення і розгортання раціональних та ірраціональних перетворених форм можна передати у форматі **теоретичної матриці гносеологічних модусів перетворених форм** (Г. Нерсесян). Відповідно до неї траєкторію розвитку перетвореної форми можна передати через відповідні гносеологічні модуси у раціоналістичній проекції системи *історично конкретних форм інтеракцій*.

Джерела виникнення перетворених форм визначаються поняттям *система-субстрат* (основа, першоджерело: форма-зміст певного рівня), що відображає конкретно-історичний «архетип» взаємозв'язку форми і змісту в конкретній дійсній системі координат соціокультурної раціональності. Подальша траєкторія розгортання перетвореної форми охоплює такі етапи трансформації: *система-субституція* (заміщення, підміна: метаморфоза форми), *система-субстантивация* (набуття нового змісту: квазіформа-зміст нового спотвореного рівня), *система-сублімація* (відрив форми-змісту: квазіформа-квазізміст у сенсі відчуження).

Саме **суб'єкт-об'єктні взаємозв'язки та взаємодії** виступають основою і принципом відчуження людини від більшості суспільних взаємозв'язків та відносин, у них формується прошарок перетворених форм та відповідних суб'єктів – *декреатів* та *декреаторів*, – завдяки яким *сфера фіктивної конкретності* починає підкорювати *реальність дійсної конкретності* та перетворюватись у *конкретну фіктивність, простір суцільного міфотворення*. Суб'єкти цього простору (за В. Поповим) – це **світожери** або **«світожерських справ майстри»**.

Тому саме *суб'єкт-об'єктні взаємозв'язки та відносини* стають основою старого основного суспільного відношення, що гальмує самоорганізацію та процеси суспільного відтворення взагалі, зокрема завдяки формуванню *ерзац-, псевдо-, квазіеліти*.

Праці Б. Новікова, А. Мельниченко, Г. Нерсесяна та зроблені власні напрацювання й узагальнення дозволяють запропонувати низку нових, доволі *влучних гносеологічних термінів* щодо змістовного проектування, генерування та актуалізації потенціалу категорійного блоку *перетворена форма* у процесі формування зразків-матриць-патернів «інакше можливого», більш повного розкриття дефініційного потенціалу процесів трансформації.

Більшість цих термінів запозичується з інших наук та не мають відповідного походження у царині суспільних наук, однак етимологічно можуть бути дуже вдало використані під час дослідження перетворених форм у процесах самоорганізації.

Надамо коротку довідкову дефініційну характеристику та інтерпретацію запропонованих термінів у тексті та контексті дослідження механізмів і модусів існування перетворених форм, які взяті із загальнодоступних джерел.

Механізми формування та дії перетворених форм: *дискреція* (лат. *discretio*) – це один із способів вирішення суспільних проблем, який полягає у тому, що особа, орган, які приймають рішення, діють, як правило, на власний розсуд; *дисемінація* (лат. *disseminatio* – сіяння, поширення) – це поширення простору міфотворчості та міфовитворення завдяки субституції, тобто заміні вузлових змісто-форм на квазіформи; «утилізація» простору формо- та культуротворчості; *дисиміляція* (від *dis-* – роз- і *similis* – подібний, тобто втрата подоби, розбіжність) – це *субституція* як заміна та/або подальша *субстантивація* як підміна об'єктивних змісто-форм на квазіформи відображення зв'язків та відносин; *деструкція* (лат. *destructio* – руйнування) – це руйнування, знищення об'єктивних сутності або адекватних змісто-форм; *жорстка сублімація*, *дисфункція* (від лат. *dis* – заперечення, утруднення та *functio* – дії, здійснення) – це соціологічне поняття, що означає некоректне виконання певної функції, причина проведення, нав'язування активізації *субституції*; *дистрофія* (грец. *dystrophe*, від *dys-* – префікс, що означає утруднення, порушення, і *trophe* – харчування) – це причина проведення, нав'язування, активізації *субстантивації* внаслідок розбалансування-неврівноваженості системи суспільного відтворення; *дисоціація* (англ. *dissociation*, нім. *dissoziation*) – у широкому сенсі означає розчинення, розпад, атомізацію простору формо- та культуротворчості за рахунок *індивідуалізації-уніфікації-масовізації* сфери дійсної конкретності; *дискримінація* (лат. *discriminatio* «розрізнення») – це спотворення конкретних взаємозв'язків та відносин, заміна фіктивними та гіпертрофованими.

Модуси існування та дії перетворених форм: *дисипація* (лат. *dissipatio* – розсіювання) – це неконтрольована *субституція* та *субстантивація* у просторі міфотворчості та міфовитворення; *диспропорція* (фр. *disproportion* – не-

пропорційність) – це відсутність співмірності, відповідності між частинами цілого, розбалансування, що стає причиною суто зовнішнього врівноваження; *дисгармонія* (від грец. *dys-* – префікс, що означає погане, і *harmonia* – згода) – це взагалі розбіжність, порушення співвідносності між частинами і цілим, що є наслідком гіпертрофованості та фіктивності взаємозв'язків та відносин; *дисонанс* (від лат. *dissono* – неструнке звучання, співзвуччя, що сприймається на слух як негармонійне) – це модус *дисгармонії* на рівні зовнішньої дисгармонії; *дискредитація* (фр. *discrediter* – підривати довіру) – це свідоме стимулювання відсутності співмірності, пропорційності та невідповідності між частинами цілого, що стає причиною масових *субстантивацій* та *сублімацій*, тобто формування простору *світлопроїдання*; *дистопія* (грец. *dystopia* – дещо утруднене) – це *негативна іншоформа зразка-матриці-патерну «інакше можливого»*, яка характеризує суспільство, в якому основними стають негативні тенденції розвитку; *дистимія* (грец. *dys-* – префікс, що означає заперечення, і *thymia* – дух, стан духу, смуток, зневіра, невдоволення) – це затяжна депресія, яка приймає хронічний перебіг, зумовлена домінуванням простору міфовитворення та тривалою дією *дистопії*; *депресія* (від лат. *depressio* – пригнічення) – це застій у суспільному бутті, який зумовлений домінуванням простору *міфотворчості* та стає причиною розгортання модусів *світлопроїдання*.

Вибір вищенаведених термінів зумовлений специфікою генезису категорійного блоку «перетворена форма», а також особливостями здійснення механізму їх перетворень (трансформацій) у суспільній свідомості. На нашу думку, саме такий понятійний апарат дозволяє відтворити на гносеологічному рівні процес руху перетворених форм самоорганізації, особливо в контексті моніторингу, визначення причин та запобігання наслідків невідворотного настання суспільних криз, формування та розвитку *еліт* або *ерзац-*, *псевдо-* та *квазіеліт*, а головне – *сповільнення, гальмування та припинення суспільного відтворення* загалом.

Для гносеологічного викриття спромог запропонованого понятійного апарату в контексті процесів самоорганізації розглянемо **фази трансформації, механізми, модуси та результати дії перетворених форм** крізь призму генезису та/або занепаду *зразків-матриць-патернів «інакше можливого»*.

Гене́за перетворених форм (зокрема еліти) в рамках формування *зразка-матриці-патерну* «інакше можливого» починається із **фази субституції** внаслідок модусу *диспропорції* завдяки механізмам *дискреції*, які полягають у тому, що еліта генерує доктрину, окремий теоретичний напрям, школу щодо вибору методів гармонізації суспільних процесів (врівноваження диспропорцій) залежно від свого бачення зовнішніх та внутрішніх умов, «на власний розсуд».

Поступово джерелом формування *нового зразка-матриці-патерну* «інакше можливого» стають зовнішні прояви суперечностей, а тому *конфлікти* та *антагонізми*, відбувається поширення вузько-раціональних перетворених форм *зразка-матриці-патерну* «інакше можливого» та перехід від рівня одиничного до рівня загального, однак лише з урахуванням вузькогрупового (*груповий суб'єктивізм*) без спільно-цілого.

Починається поширення та нашарування перетворених форм на всю систему суспільних взаємозв'язків, що характеризується поширенням механізмів *дисемінації* та *дисиміляції*. Згодом відбувається розмежування початку редукції і увібрання ознак, рис та якостей *ірраціонального* (відрив від сутнісних сил і втрата ознак раціональності) всупереч раціональному.

Настає черга за модусом *дисипації*: в результаті **субституції** перетворені форми набирають ознак квазісамостійності, генерується прошарок форм, які втрачають ознаки раціональності, подібності, адекватності. Суб'єктивне, групове зводиться у ранг усезагального: формується *солідаризм*, конкретна еліта поступається місцем **ерзац-еліті**.

Дисфункція як зовнішнє впровадження стану перманентного розбалансування функціонування системи супроводжується самостійністю екзистенції *ірраціональних перетворених форм* та сповільненням *самоорганізації* та *суспільного відтворення*. Порушення у системі функціонування національної економіки сповіщають про генезис механізмів та модусів перетворених форм самоорганізації до фази **субстантивзації**.

Ці процеси супроводжуються та прискорюються механізмом *дисфункції*, окремі фази суспільного відтворення неадекватно та некоректно здійснюють свою функцію та втрачають сутнісне навантаження. Далі порушується цілісність-єдність суспільних взаємозв'язків, ви-

никає відчуття суспільного розладу, різнобою, відсутності розмірності, гармонії та співмірності у суспільних зв'язках.

Загострення одновекторності й однобічності визначає екзистенцію модусу *дисгармонії*, коли ірраціональні перетворені форми підкорюють раціональні, а *реальність* інволюціонує до *фіктивної конкретності*, а *процеси самоорганізації* та *суспільного відтворення* просто *гальмуються*.

Внаслідок *дисгармонії* системи суспільного відтворення набуває поширення патологічний механізм *дистрофії*, тобто остаточного ускладнення навіть зовнішньої гармонізації та самоорганізації взаємозв'язків системи, який полягає у заміні глибинних взаємозв'язків поверхневими. Конкретні взаємозв'язки дедалі більше гальмуються, відкидаються завдяки дії механізмів розпаду суспільних взаємозв'язків та їх заміни фіктивними – *дисоціації* та *дискримінації*. Тому й *ерзац-еліта* з повним правом набуває статусу фіктивної, **псевдоеліти**, яка не зацікавлена в збалансуванні процесів суспільного відтворення – тільки штучна та фіктивна імітація.

Наслідком дії цих механізмів та *псевдоеліти* постає модус *дисонансу* та *дискредитації* як відсутність внутрішньої єдності, атомізація та знищення конкретних суспільних взаємозв'язків у царині *ірраціональних перетворених форм*, відповідно, відбувається припинення самоорганізації взагалі.

Через *дисонанс* взаємозв'язків та *дискредитацію* будь-яких внутрішніх суперечностей суспільного відтворення відбувається перехід до фази **сублімації**, тобто відриву та повної самостійності квазіформ-квазізмісту, на якій поступово стає неможливим навіть зовнішнє збалансування на основі спотвореної *квазізразка-матриці-патерну* «інакше можливого», *дистопії*.

Сублімація починається з модусу *депресії*, що визначає підрив суспільного розуміння значення, ролі та важливості гармонійних взаємодій та розвитку. Це супроводжується процесами *дисфункції* та *дискримінації*, які загострюються до рівня тотальних механізмів *деструкції*. Усі виміри буття заповнюють ірраціональні перетворені форми простору *міфовитворення*, виникає квазісамостійність ірраціональних перетворених форм *квазізразка-матриці-патерну* «інакше можливого», *зразка простору світопроїдання*.

Внаслідок *деструкції* та тривалої *депресії*, що має наслідком руйнування передумов самоорганізації, відбувається поширення «*дискримінаційного розвитку*» через надання виключних переваг лише окремим фазам, складовим, ланкам у форматі *дистопії* з метою імітації збалансування процесів суспільного відтворення.

Таким чином, уже здетоновані всі передумови для початку тотальної актуалізації *дистопії*: негативних тенденцій розвитку, деструктивних суспільних зрушень, виміром буття яких є *світлопродання*, де ірраціональні перетворені форми нашаровуються як усезагально-абстрактні. Суб'єктом та «творцем» *дистопії* є *квазіеліта*. З плином часу суспільний регрес та інволюція стають неминучими і невідворотними, починається *дистимія*: хронічні і затяжні суспільні розлади, які стають усе більш вираженими в гострих формах суспільних колізій та антагонізмів.

І, насамкінець, внаслідок перебігу попередніх механізмів і модусів дії перетворених форм вінцем імітації розвитку стає модус *звиття* (реcesії, стагнації) – економічної, соціальної, інституційної, політичної, суспільної тощо. Самоорганізація та суспільне відтворення *припиняється*. А потому відбувається руйнування суспільства.

Таким чином, «еліта» поступово перетворюється у *ерзац-, псевдо-, квазіеліту*, яка відіграє роль «спускового гачка» та каталізатора процесів *сповільнення, гальмування, припинення* процесів самоорганізації для збережен-

ня власного існування. Нездатність сформулювати та актуалізувати належний *спосіб життя* призводить до виродження навіть існуючого *способу життя до способу виживання*: проїдання, зубожіння, скніння, а згодом – до *самознищення*.

Висновки і пропозиції. Узагальнимо фази трансформації, механізми, модуси та результати дії перетворених форм крізь призму генезису та/або занепаду *зразків-матриць-патернів «інакше можливого»* (Таблиця 1).

Таким чином, вибір та використання запропонованої моделі трансформації перетворених форм та вищенаведених термінів відповідає специфіці генезису та використання евристичних спромог категоріального блоку «перетворена форма», адекватно відображає особливості здійснення механізму їх перетворень (трансформацій) у суспільній свідомості.

Саме такий понятійний апарат та методичний інструментарій дозволяє відтворити на гносеологічному рівні процес трансформації раціональних та ірраціональних перетворених форм суспільного відтворення загалом і самоорганізації зокрема, особливо в контексті формування та розвитку еліт або ерзац-, псевдо- та квазіеліт, а головне – суспільного розвитку або сповільнення, гальмування та припинення суспільного відтворення загалом.

Визначення закономірностей динаміки, ритміки та архітекtonіки трансформації перетворених форм можуть бути об'єктом і метою подальших наукових розвідок та досліджень.

Таблиця 1

Фази трансформації, механізми дії і модуси перетворених форм

Складові процесу трансформації	Система-субституція	Система-субстантивация	Система-сублімація
Сутність	заміщення, підміна: метаформоза форми	набуття нового змісту: квазіформа-зміст нового спотвореного рівня	відрив форми-змісту: квазіформа-квазізміст у сенсі відчуження
Форма	форма-зміст	квазіформа-зміст	квазіформа-квазізміст
Простір	культуро- або МІФОТВОРЕННЯ	МІФОТВОРЕННЯ – МІФОВИТВОРЯННЯ	СВІТОПРОЇДАННЯ, СВІТОЖЕРСТВО
Механізми	дискреція, дисемінація, дисиміляція, дисфункція,	дисфункція, дистрофія, дисоціація, дискримінація	дисфункція, дискримінація, деструкція
Модуси	диспропорція, дисипації	дисгармонія, дисонанс, дискредитація	депресія, дистонія, дистимія
Тип еліти	еліта/ерзац-еліта	псевдоеліта	квазіеліта
Функція еліти	адаптація до зовнішнього середовища	+ внутрішня інтеграція (колективу, соціуму)	+ соціалізація та людинотворення
Результат	сповільнення самоорганізації та суспільного відтворення	гальмування самоорганізації та суспільного відтворення	припинення самоорганізації та суспільного відтворення

Список використаної літератури:

1. Ансофф И. Новая стратегия / И. Ансофф ; пер. с англ. под ред. Ю.Н. Каптуревского. – СПб. : Питер, 1999. – 416 с.
2. Батищев Г.С. Неисчерпаемые возможности и границы применения категории деятельности / Г.С. Батищев // Деятельность: теория, методология, проблемы. – М., 1990. – С. 23–35.
3. Бодрийяр Ж. Симулякры и симуляция / Ж. Бодрийяр // Философия эпохи постмодерна. – Мн. : Изд-во ООО «Красико-принт», 1996 – С. 32–47.
4. Босенко В.А. Воспитать воспитателя. Заметки по философским вопросам педагогики и педагогическим проблемам философии / В.А. Босенко. – К. : Всеукр. союз рабочих, 2004. – 352 с.
5. Вебер М. Избранное. Образование общества / М. Вебер ; пер. с нем. – М. : Юрист, 1994. – 704 с. – (Лики культуры).
6. Друкер П.Ф. Эпоха разрыва: ориентиры для нашего меняющегося общества / П.Ф. Друкер ; пер. с англ. – М. : ООО «И.Д. Вильямс», 2007. – 336 с.
7. Злотина М.Л. Диалектика / М.Л. Злотина ; отв. ред. Ю.А. Мелков. – К. : Парапан, 2008. – 264 с.
8. Иванов В.П. Человеческая деятельность – познание – искусство / В.П. Иванов. – К. : Наук. думка, 1977. – 251 с.
9. Ильенков Э.В. Об идолах и идеалах / Э.В. Ильенков. – М. : Наука, 1968. – 319 с.
10. Кравченко А.И. «Мир наизнанку»: методология превращенной формы / А.И. Кравченко // Социологические исследования. – 1990. – № 12. – С. 23–36.
11. Лангштейн М. Иррациональные и превращенные формы экономических отношений / М. Лангштейн // Экономические науки. – 1969. – № 1. – С. 16–22.
12. Мамардашвили М.И. Форма превращенная / М.И. Мамардашвили // Философская энциклопедия – М., 1970. – Т. 5 – С. 387.
13. Новіков Б.В. Творчість як спосіб здійснення гуманізму./ Б.В. Новіков. – К. : НТУУ «КПІ», 1998. – 310 с.
14. Портер М. Международная конкуренция / М. Портер. – М. : Междунар. отношения, 1993. – 896 с.
15. Тоффлер Э. Шок будущего / Э. Тоффлер ; пер. с англ. – М. : ООО «Изд-во АСТ», 2001. – 560 с.
16. Тульчинська С.О. Управління у сфері освіти і науки як фактор забезпечення сталого розвитку держави та регіонів : [монографія] / С.О. Тульчинська, А.А. Мельниченко, О.А. Акімова. – К. : Вид-во ВП «Едельвейс», 2012. – 352 с.
17. Шкепа М.О. Феноменология истории в трансформациях культуры : [монография] / М.О. Шкепа. – К. : Книжное изд-во НАУ, 2005. – 360 с.

Богачев Р. М. Превращенные формы элиты: фазы, механизмы и модусы трансформации

Автором определены теоретические основы, необходимость и методы преодоления иррациональных превращенных форм; очерчена новая основа построения матрицы «иначе возможного» элитой или ее иррациональными превращенными формами эрзац-, псевдо- и квазиэлитой. Предложенная методологическая основа формирования матрицы «иначе возможного» становится основанием для наработки соответствующих инструментов управления общественными системами и общественным развитием в целом в условиях неопределенности и быстрых изменений внешней среды.

Ключевые слова: *развитие, превращенная форма, самоорганизация, трансформация, элита, матрица «иначе возможного», творчество.*

Bogachev R. M. The simulacrum of the elite: the phases, the mechanisms and the moduses of transformation

The author outlines the theoretical basis and methods of overcoming of the irrational simulacrum are used to determine the basis for constructing a new matrix "otherwise enabled" by elites or elite's irrational simulacrum. The author proposes the genesis of the formation and development of the social systems with the society's elite. Proposed methodology (the model of the phase transformation and the simulacrum's results) allows to make use of the simulacrum's mechanisms for facilitating or slowing the processes of social development. Author has studied the irrational simulacrum under the influence of the biologism, the subjectivity and the solidarity. The new principles may be used for rebuilding of the relations and for the reorganization of the societies' life. There're what we needs for further studying, providing and practical implementation.

Key words: *development, simulacrum, self-organization, transformation, matrix of "otherwise enabled", creativity.*